

تدوین سیاست کلی انتظامی کشور

علیرضا جزینی^۱

نوع مقاله: مقاله مستخرج از پروژه تحقیقاتی مرکز مطالعات راهبردی ناجا

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۹/۱۲/۲۰

تاریخ دریافت: ۹۹/۹/۲۴

فصلنامه مطالعات راهبردی ناجا / سال ششم / شماره نوزدهم - بهار ۱۴۰۰* ۳۵-۵

چکیده

نیروی انتظامی به‌عنوان سازمان متولی تأمین امنیت کشور، در طراحی سیاست انتظامی و عرصه‌های امنیت عمومی و انضباط اجتماعی با وجود برخورداری از تجارب و دانش‌های ضمنی و صریح، فاقد سیاست کلی مدون انتظامی است. هدف این تحقیق، تدوین سیاست کلی انتظامی کشور می‌باشد که از لحاظ هدف، بنیادی - کاربردی است، از حیث روش، پیمایشی است و برحسب رویکرد، آمیخته است. در تحقیق حاضر، از چندین جامعه آماری مختلف بهره برده‌ایم؛ بنابراین، روش تعیین حجم نمونه نیز بر پایه آنها متفاوت خواهد بود. در بررسی و مطالعه مستندات، از شیوه تمام‌شمار استفاده شده است اما در ارتباط با تکمیل پرسش‌نامه و مصاحبه با مدیران، بر اساس ویژگی‌های مندرج در این جامعه آماری نسبت به تعیین حجم نمونه به‌شیوه هدفمند عمل گردیده است. گردآوری اطلاعات از طریق اسنادی و روش مطالعات میدانی پرسش‌نامه‌ای و مصاحبه عمیق (اخذ نظر صاحب‌نظران) انجام و سپس مصاحبه‌ها پیاده‌سازی شده و برای تحلیل داده‌های آن، از روش کدگذاری؛ برای تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، از روش گراند تئوری^۲ توسط نرم‌افزار مکس کیودا^۳ استفاده شد و ضمن بهره‌گیری از تجارب خبرگان، سیاست‌های کلی انتظامی با روش دلفی احصا گردید. با توجه به نتیجه آزمون تی، در صورتی که مقدار میانگین شاخص مورد مطالعه از مقدار ۳ بزرگ‌تر شده باشد و مقدار سطح معناداری (Sig) کمتر از ۰/۰۵ شده باشد، شاخص مورد مطالعه مطلوب است. خبرگان سیاست‌های ۲۷ گانه را به‌طور کلان پذیرفتند ولی نظرات و پیشنهادهایی را برای اصلاح و تلفیق عناوین در هر یک از سیاست‌های ۲۷ گانه عنوان نمودند که ضمن تحلیل و

۱. دانشیار گروه پیشگیری انتظامی دانشگاه علوم انتظامی امین و رئیس انجمن علمی پژوهش‌های انتظامی ایران

alirj1101@gmail.com

2. Grounded Theory

3. MaxQDA2018

پالایش در نتیجه‌گیری نهایی مورد توجه قرار گرفت و در نتیجه، ۱۵ سیاست در موضوع مورد بحث تحقیق احصا گردید.

واژگان کلیدی: سیاست، سیاست کلی، انتظامی

مقدمه

علوم سیاست‌گذاری بخشی از جنبش عقلایی‌کردن زندگی بشری و عقلایی عمل نمودن بشر است که به کمک آن، انسان سعی می‌کند تا به تسلط روزافزونی بر زندگی اجتماعی خویش دست یابد (دوران^۱، ۱۹۹۰). پس از اجرای قانون اساسی سال ۱۳۵۸ ضرورت تدوین سیاست‌های کلی نظام احساس گردید؛ به طوری که در بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ بسیاری از اعضای شورای بازنگری، تأکید فراوانی بر گنجاندن این مسئله در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران داشتند و در نتیجه، این نهاد وارد قانون اساسی گردید.

قبل از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، سازمان‌های شهربانی و ژاندارمری مسئولیت امور انتظامی داخل و خارج از شهرها را برعهده داشتند. در سال ۱۳۵۷ با تدبیر بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران، نهاد مردمی "کمیته" با هدف حفاظت، مراقبت و نگهداری از امنیت و آسایش عمومی شهروندان و مقابله با عناصر محل امنیت تأسیس شد و سپس در فروردین‌ماه سال ۱۳۷۰ با تصویب مجلس شورای اسلامی این نیروها با هم ادغام و نیروی انتظامی تأسیس شد. با امعان نظر به رهنمودها و تدابیر حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری و اصول مطرح منشور نظام (قانون اساسی)، ماده ۴ قانون ناجا (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۶۹) اساسی‌ترین مأموریت نیروی انتظامی را تأمین نظم اجتماعی و امنیت عمومی برشمرده است. انتظام جامعه و تأمین امنیت عمومی کشور به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین کارکردها، نیازمند ارتباط مناسب و سازنده بین سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرا است. اما نیروی انتظامی به‌عنوان سازمان متولی تأمین امنیت کشور، بعد از گذشت ۴۰ سال از استقرار نظام مقدس جمهوری اسلامی، در طراحی سیاست انتظامی و نیز در عرصه‌های امنیت عمومی و انضباط اجتماعی با وجود برخورداری از تجارب و دانش‌های ضمنی و صریح، فاقد سیاست کلی مدون انتظامی است که این امر ابهاماتی را در نظر و عمل ایجاد می‌نماید. بدون شک، رفع ابهام از وظایف و مأموریت‌های ناجا سبب آثار و نتایج مطلوبی می‌گردد اما از آنجاکه برخی از

1. Duran

مشکلات و چالش‌های مبتلابه نیروی انتظامی از طریق احکام و قوانین موجود - به‌خصوص قانون نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران - قابل حل و رفع نبوده و نیازمند تصویب مقام معظم رهبری است، بنابراین، تدوین سیاست‌های کلی انتظامی کشور، این نیرو را در حل این مشکلات و اجرای مأموریت‌ها یاری می‌نماید. البته طی سنوات گذشته، از طریق ستاد کل نیروهای مسلح، نیروی انتظامی و وزارت کشور، با بهره‌گیری از بیانات، فرمان‌ها و رهنمودهای رهبر معظم انقلاب و برخی از بندهای مرتبط با حوزه انتظامی در سیاست‌های کلی نظام (برنامه‌های ۵ ساله توسعه کشور، آمایش سرزمینی، نظام اداری، اقتصاد مقاومتی، مبارزه با مواد مخدر و سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴) با تهیه، تدوین و اجرای برنامه‌ها و اقدامات بخشی و فرابخشی مرتبط با امور انتظامی در کشور، این خلأ تا حدودی پوشش داده شده است؛ اما تهیه و تدوین سیاست‌های کلی کشور در حوزه نظم، امنیت و آسایش و آرامش فردی و عمومی ضروری است؛ چراکه مقوله ایجاد، حفظ و ارتقای نظم و امنیت در کشور، یک تولید اجتماعی محسوب می‌شود و تحقق پایدار این مهم، با قبول مسئولیت و مشارکت مؤثر و فعال آحاد جامعه قابل حصول است و فرآیند ایجاد، حفظ و ارتقای نظم و امنیت عمومی در اقصی نقاط کشور در حوزه مسئولیتی یک یا دو نهاد و دستگاه حاکمیتی نیست؛ بنابراین، این مهم به‌عنوان یک اصل فرابخشی محسوب می‌گردد. بهبود مستمر خدمات انتظامی، حفظ حقوق آحاد مردم در چارچوب قوانین و مقررات در فرآیند برقراری نظم و امنیت و مقابله با وقوع جرایم، از شاخص‌ها و مؤلفه‌های اثرگذار در جلب مشارکت‌های مردمی و ارتقای رضایت‌مندی از عملکرد نیروهای انتظامی و حتی حاکمیت محسوب می‌شود. مقام معظم رهبری در دیدار رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام (۱۳۹۶/۶/۲۲)، تأکید داشتند که «سیاست‌های کلی، هندسه نظام را در مسائل مختلف تعیین می‌کند و بسیار مهم است». ایشان تفکیک سیاست‌های کلی در مسائل ماندگار و بلندمدت با موضوعات مقطعی را ضروری خواندند و خاطر نشان کردند که «ممکن است برخی از سیاست‌های کلی نیازمند بازنگری و به روز شدن باشد و برخی هم کلاً زمانش سپری شده باشد». از سوی دیگر، سیاست‌های کلی انتظامی مدون، منسجم و مصوب وجود ندارد و عدم پیش‌بینی و تمهید الگوهای منظم مقابله‌ای جهت کنترل نرخ رفتارهای مجرمانه در عرصه‌های گوناگون به‌وضوح دیده می‌شود. روند رو به رشد سازمان‌یافتگی و پیچیدگی و جرایم و بزه‌کاری‌ها در کلان‌شهرها و عدم تدوین سیاست‌های کلی انتظامی کشور، حاکی از اهمیت و ضرورت این تحقیق است.

منظور از سیاست‌های کلی، سیاست‌ها دربرگیرنده هدف‌گذاری‌های عمده و جهت‌گیری‌ها و رویکردهای کلی است که به سبب ماهیت کلی بودنش از سه ویژگی "کلی بودن"، "جامعیت" و "اختصار" برخوردار است. بر این اساس، مسئله تحقیق حاضر این است که سیاست‌های کلی انتظامی کشور چیست؟ و هدف اصلی، تعیین سیاست کلی انتظامی کشور مرتبط با رسالت، مأموریت و وظایف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است.

مبانی نظری

سیاست‌های کلی نظام، مجموعه‌ای از جهت‌گیری‌ها و راهبردهای کلان برای تحقق اهداف نظام و قانون اساسی در یک دوره زمانی مشخص است. سیاست‌های کلی نظام، سیاست‌هایی است که از سوی مقام معظم رهبری پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام و به موجب بند ۱ اصل ۱۱۲ قانون اساسی تعیین سیاست‌های کلی نظام، راهکار ارتقای نظام قانون‌گذاری در نظام جمهوری اسلامی ایران می‌شود (کعبی و زفرقندی، ۱۳۹۵: ۱۰۴).

حسن رنگریز و همکارانش (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان "بررسی موانع اجرای خطمشی‌های عمومی در سازمان‌های دولتی با استفاده از روش فراترکیب" با هدف ارائه الگوی موانع، از طریق تحلیل محتوای مقالات مرتبط، ابعاد و کدهای الگورا استخراج نموده و میزان اهمیت هر یک را به کمک روش کمی آنتروپی شانون تعیین کرده‌اند. نتایج این تحلیل نشان داده است که موانع مربوط به تدوین خطمشی، مجریان خطمشی، عوامل مدیریتی، عوامل ساختاری، منابع مالی، اطلاعاتی، فن‌آوری و محیطی از مهم‌ترین موانع اجرای خطمشی در سازمان‌های دولتی ایران محسوب می‌شوند.

عباس شیری (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان "سیاست‌گذاری جنایی درباره حقوق بزه‌کاران" سیاست‌گذاری جنایی را مجموعه‌ای از تدابیر پیشگیرانه، تنبیهی و ترمیمی در رابطه با پدیده بزه‌کاری می‌داند و برای تبیین این اهداف، مفهوم سیاست جنایی، سیاست‌گذاری جنایی و در پی آن، حقوق بزه‌دیده بر اساس سیاست‌های کلی نظام، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، قانون برنامه پنج‌ساله ششم، قانون بودجه ۱۳۹۷ مورد بحث قرار گرفته است.

مسعود مهدویان فر (۱۳۹۶)، رساله خود را با عنوان "آسیب‌شناسی سیاست‌گذاری ایران در پیشگیری از اعتیاد و ارائه راهکار" ارائه نموده است. داده‌های حاصل از اجرای سه مرحله روش دلفی، در نهایت، در قالب ۸۲ آسیب فرآیند سیاست‌گذاری رتبه‌بندی شده‌اند که ذاتی نبودن

پیشگیری در وظایف متولیان، عدم تناسب ساختار سازمانی، ابهام در سازوکار ارزیابی و بازخورد سیاست گذاری‌ها، تمایل به برنامه‌های پیشگیرانه زودبازده و... از جمله مهم‌ترین آنها می‌باشند. الوانی (۱۳۸۰) در مقاله‌ای با عنوان "تحلیل عوامل مؤثر بر شکل‌گیری خطمشی‌های عمومی در جمهوری اسلامی ایران و ارائه الگوی بهینه" بیان می‌نماید که نظام‌های سیاسی بر اساس بنیان‌های ارزشی، اعتقادات و ایدئولوژی و فرهنگ خاص شکل می‌گیرند و ساختار حکومتی مناسب و شایسته به منظور تنظیم رفتار و روابط حاکمان، گروه‌های مختلف جامعه و افراد جامعه را طراحی و به موردا اجرا می‌گذارند. ساختار نظام‌های سیاسی نیز بر مبنای ایدئولوژی، اعتقادات و ارزش‌هایی که نظام پایه آن استوار است، شکل می‌گیرد و به تبع آن، نظام خطمشی‌گذاری نیز تعیین می‌شود.

رضازاده (۱۳۹۵)، رساله خود را با عنوان "ارائه الگوی راهبردی در امور نیروی انتظامی از طریق تدوین تجارب نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بر اساس گفتمان ولایت فقیه و قانون اساسی" انجام داده است. طبق این تحقیق، "درون دادها" عواملی هستند که بر روی الگوی راهبردی اداره نیروی انتظامی اثر مستقیم دارند و عبارتند از فرمان‌ها، تدابیر، رهنمودها، اندیشه‌ها و آرای امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ نیروی انتظامی و سیاست‌های کلی نظام. این عوامل درنهایت، در قالب دکترین، اهداف و سیاست‌ها وارد سیستم نیروی انتظامی می‌گردند.

هاشمیان و خلیلی (۱۳۹۲) در مقاله "جایگاه خدامحوری در سیاست‌گذاری عمومی، توجه به اصول و ارزش‌های سیاست‌های عمومی" از اصل خدامحوری در جوامع اسلامی، با نگاه توحیدی که به اشکال مختلف بر سیاست‌گذاری عمومی اثر می‌گذارد، سخن گفته‌اند.

قاسم آقا جلیلی (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان "سیاست‌گذاری؛ مفاهیم، الگوها و فرآیندها" می‌گوید که سیاست‌گذاری واژه‌ای است که با حکومت، دولت، جامعه و مسائل عمومی آن گره خورده و تداعی‌کننده اقدام دولت در اداره صحیح امور عمومی است. از زمانی که سیاست‌گذاری به عنوان یک پارادایم جدید در جهان مطرح شده است، تقریباً چهار دهه می‌گذرد. نظریه سیاست‌گذاری مرتبط با عواملی است که در چرخه سیاست‌گذاری دخیل هستند و یافته‌ها بیانگر آن است که پس از چهار دهه از ظهور علم سیاست‌گذاری عمومی، الگوهای مختلفی در این زمینه معرفی شده‌اند که هر یک مزایا و معایب خود را دارد.

وحید (۱۳۸۴) در مقاله‌ای با عنوان "جستاری پیرامون مشکل سیاست‌گذاری در ایران"

معتقد است که وضع و اجرای سیاست بر اساس عقلانیت سازمانی و با چشم‌داشت پایداری، در بستری ممکن است که پاسخ‌های حاکی از اجماع را برای پرسش‌هایی نظیر اصول و مبانی رژیم سیاسی، چپستی، هستی و ماهیت دولت، ملت، منافع ملی و مرجعیت‌های سیاست‌گذاری فراهم کرده باشد و به دنبال آن، قاعده‌مندی یا چشم‌انداز راه‌حل برای مسائلی مانند گردش در سیاست‌گذاری، رادیکالیسم و روزمرگی، ارزیابی و تقابل منافع عمومی و خصوصی را پیش رو گذارد.

اسماعیلی و منصوریان (۱۳۹۱) در مقاله "درآمدی بر نقش مجلس شورای اسلامی در حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام" معتقدند که در جامعه نظام‌مند و دارای چارچوب‌های قانونی مشخص، هر یک از قوا، دستگاه‌ها و مقامات باید وظایف و اختیارات خود را در راستای اجرای اهداف و آرمان‌های قانون اساسی به‌عنوان عالی‌ترین سند مشترک جامعه مدنی اعمال نمایند. در واقع، لزوم حرکت منسجم کلیه قوای حکومتی در مسیری هماهنگ و در جهت نیل به نقطه آرمانی ترسیم‌شده، امری کاملاً بديهی و ضروری به نظر می‌رسد. سیاست‌های کلی نظام، اولین بار در گزارش شور اول کمیسیون شماره یک بازنگری قانون اساسی، به‌عنوان یکی از اختیارات رهبری مطرح گشته‌است.

رضوی نژاد و ملک محمدی (۱۳۹۷) در مقاله "درآمدی تحلیلی بر مسئله‌شناسی در سیاست‌گذاری امنیتی" معتقدند که تلاش انسان‌ها در راستای تأمین امنیت، از جمله علل و زمینه‌های تأسیس دولت به شکل کنونی است. از سوی دیگر، بقای دولت‌ها نیز به تأمین و برقراری امنیت وابسته است.

طباطباییان و همکاران (۱۳۸۸) در مقاله‌ای با عنوان "ارزیابی سیاست‌های پیاده‌سازی سیاست‌های علم و فناوری مراکز تحقیقاتی دستگاه‌های اجرایی" به ارزیابی سیاست‌های حوزه علم و فناوری پرداخته‌اند. ایشان در این مقاله، ابتدا جایگاه سیاست‌گذاری علم و فناوری در کشور را مورد بررسی قرار می‌دهند و سپس با مرور مبانی نظری ارزیابی خط‌مشی، به موضوع اصلی مقاله وارد می‌شوند. این مقاله، در نهایت، داده‌های جمع‌آوری‌شده از ۲۵ مرکز را گردآوری و تحلیل کرده‌است.

سیر و پرنزler (۲۰۱۸) در مقاله‌ای با عنوان "ده تحول کلیدی و نوآوری و تحول" برتری‌ای که طلایع اندیشه‌ها، الگوها و روندهای جدید پلیس استرالیا طی سی سال گذشته بوده‌است را مورد بررسی قرار داده‌اند.

گلدشتاین^۱ (۱۹۶۶) تحقیقی با عنوان "چگونگی شکل‌گیری سیاست‌های پلیس: طرحی پیشنهادی برای بهبود عملکرد پلیس" انجام داده است که طبق نتیجه آن، عملکرد پلیس بسیار متفاوت و پیچیده‌تر از آنچه است که تاکنون شناخته شده است. این موضوع، به‌ویژه امروزه، در مورد مناطق انباشته در مراکز شهری بزرگ صادق است که تقاضا برای خدمات پلیس بسیار زیاد و پلیس با تنوع فزاینده شرایط دشوار که بسیاری از آن ناشی از عدم رضایت از شرایط اقتصادی و اجتماعی موجود در چنین حوزه‌هایی است، مواجه است.

بیرکلند^۲ (۲۰۰۵) در کتاب خود با عنوان "مقدمه‌ای بر فرآیندهای سیاسی" بیان می‌کند که سیاست‌گذاری عمومی مفهومی عام است که علاوه بر دولت و بخش عمومی، در خصوص سازمان‌ها، نهادهای بخش خصوصی و حتی اشخاص حقیقی نیز استفاده می‌شود. توماس بیرکلند در این کتاب تأکید دارد که تعریف واحدی از معنای سیاست عمومی در میان نظریه‌پردازان این رشته وجود ندارد.

در یک نظام آرمانی و هدف‌دار، سیاست‌های کلی را می‌توان برنامه‌ریزی به معانی عام برای تحقق آرمان‌ها و اهداف دانست؛ بنابراین، سیاست‌های کلی پس از مجموعه آرمان‌ها قرار گرفته و حاوی اصولی است که آرمان‌ها را به مفاهیم اجرایی نزدیک می‌کند. سیاست‌های کلی در درون نظام - اعم از قوای سه‌گانه، نیروهای مسلح، صداوسیما و همچنین سایر نیروهای فعال در جامعه - عمل نموده و شامل سیاست‌های کلی بخشی و فرابخشی است (رضایی، ۱۳۹۴: ۲۴-۲۵). جیمز آندرسون^۳ سیاست‌گذاری را مجموعه‌ای هدفمند می‌داند که از عمل سخن می‌گوید که یک بازیگر یا مجموعه‌ای از بازیگران در ارتباط با یک مسئله یا موضوع موردنظر آن را دنبال می‌کنند و شش مرحله مختلف را در فرآیند سیاست‌گذاری بازشناسی می‌کنند (آندرسون، ۱۹۸۴: ۵) که شامل موارد زیر است:

۱. مسئله: وضعیتی که در آن نیازی، محرومیتی یا نارضایتی‌ای ایجاد می‌شود و هدف راه‌حل‌یابی قرار می‌گیرد؛

۲. دستور کار دولت: تشکیل فهرستی از مسائل که لازم است دولت برای آن چاره‌جویی نماید؛

۳. فرموله کردن: ارزیابی پیشنهادها و مختلف برای راه‌حل‌یابی؛

۴. انتخاب (تصمیم‌گیری)؛

1. Goldstein
2. Birkland
3. Anderson

۵. اتخاذ يك سياست: قوانين، مقررات و انتظاماتی که دولت تدوین نموده و در پیش می‌گیرد؛

۶. ارزیابی نتایج سیاست اجراشده.

الگوی بعدی مربوط به چارلز جونز بود که شامل ۵ مرحله شناخت مشکل، ارائه راه‌حل‌ها، تصمیم‌گیری، اجرا و ارزیابی بود (وحید، ۱۳۸۳: ۲۳). پیتز بریجمن و گلی دیویس فرآیند سیاست‌گذاری را در ۸ مرحله تشریح کرده‌اند: تبیین مشکل، تحلیل سیاست، تدوین سیاست کلی، مشاوره و مشورت در همه مراحل، هماهنگی، اتخاذ تصمیم، به اجرا گذاشتن سیاست کلی و تحلیل و ارزیابی (قلی‌پور و غلام‌پور آهنگر، ۱۳۸۹: ۴۸). ملک محمدی در کتاب خود با عنوان "مبانی و اصول سیاست‌گذاری عمومی" به الگوی ۶ مرحله‌ای به نام "چرخه سیاست" اشاره می‌کند (ملک محمدی، ۱۳۹۴: ۳۶). در نتیجه، فرآیند سیاست‌گذاری ابتدا با شناخت مسئله یا مشکل شروع می‌شود و به تحلیل و ارزیابی ختم می‌گردد.

در الگویی که مورد توافق اغلب محققان قرار دارد، نخستین مرحله در سیاست‌گذاری، "صورت‌بندی مسئله" است. با صورت‌بندی مشکلات می‌توان به دانش مرتبط با سیاستی دست‌یافت که فرضیات اصلی تعریف مشکلات را که از طریق تهیه دستورکار وارد فرآیند سیاست‌گذاری شده‌اند، به چالش بطلبد. صورت‌بندی مشکل می‌تواند به آشکارسازی فرضیات مکتوم، تشخیص علت‌ها، بازنمایی اهداف ممکن، ترکیب نظرات متضاد و طرح انتخاب‌های سیاستی جدید کمک کند (رامش و هاوالت، ۱۳۹۴). مرحله دوم، "پیش‌بینی" است. با استفاده از پیش‌بینی می‌توان به دانش سیاست‌گذاری در زمینه روند حوادث در آینده دست‌یافت که ممکن است در نتیجه جایگزین‌های اقتباس‌شده به وقوع بپیوندند؛ این جایگزین‌ها در مرحله تدوین و تنظیم سیاست مورد توجه و ملاحظه واقع خواهند شد. به کمک پیش‌بینی می‌توان آینده‌های قابل قبول، ظرفیت و تجویزی را بررسی کرد، به نتایج سیاست‌های موجود و پیشنهادی پی برد، محدودیت‌هایی را که ممکن است در آینده مورد دستیابی به اهداف وجود داشته باشند، مشخص کرد و احتمالات سیاسی حمایت و مخالفت انتخاب‌های مختلف را حدس زد. مرحله سوم، "توصیه" است. توصیه دانش مرتبط با سیاستی را به بار خواهد آورد که در زمینه سود و هزینه جایگزین‌هایی است که نتایج آتی آنها از طریق پیش‌بینی برآورد شده و بدین ترتیب، به سیاست‌گذاران در مرحله اقتباس سیاست کمک خواهد کرد. به کمک توصیه می‌توان به میزان حوادث ناگوار و غیرقابل پیش‌بینی پی برد، عوامل بیرونی و ناخواسته را تشخیص داد، معیار انجام انتخاب‌ها را مشخص نمود و مسئولیت‌های اجرایی را برای تحقق

سیاست‌ها معین کرد (هیل و وارون، ۲۰۱۴). "بازبینی" مرحله چهارم در فرآیند سیاست‌گذاری است. این مرحله، دانش مرتبط با سیاستی را در زمینه نتایج سیاست‌گذاری‌های اقتباس‌شده پیشین، در اختیار سیاست‌گذاران قرار خواهد داد و بدین ترتیب، به آنها در مرحله اجرای سیاست کمک خواهد کرد. بسیاری از سازمان‌ها به‌طور مرتب، نتایج و تأثیرات سیاست‌ها را بازبینی و نظارت می‌کنند که این بازبینی به‌وسیله شاخص‌های سیاستی مختلفی در زمینه‌های سلامتی، آموزش، مسکن، رفاه، جرم و علم و فناوری صورت می‌گیرد. به کمک بازبینی می‌توان به میزان پیروی پی برد، پیامدهای ناخواسته سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها را آشکار ساخت، موانع و محدودصرهای اجرایی را تشخیص داد و منبع مسئول انحراف سیاست‌ها را معین کرد (طباطباییان، راد و شجاعی، ۱۳۸۸). آخرین مرحله در سیاست‌گذاری، "ارزیابی" است. ارزیابی، دانش مرتبط با سیاستی را در پیش‌روی سیاست‌گذاران قرار می‌دهد که در زمینه فاصله نتایج سیاست‌های موردانتظار واقعی است و بدین‌سان به آنها در مرحله برآورد سیاست فرآیند سیاست‌گذاری یاری خواهد رساند. با استفاده از ارزیابی می‌توان علاوه بر تعیین میزان کاهش مشکلات، ارزش‌های موجود در یک سیاست‌گذاری را نیز نقد و بررسی کرد (عبدالحسین زاده، ثنایی و ذوالفقارزاده، ۱۳۹۶). فرآیند سیاست‌گذاری متأثر از رویکرد مرحله‌ای است. مراحل فرآیند سیاست‌گذاری عمومی متنوع و گسترده است. این الگوها اکثراً روش‌های ایده‌آل است.

شکل ۱. چرخه مشکل

یکی از پرکاربردترین الگوهای موجود در سیاست‌گذاری عمومی، الگوی فرآیندی است. این الگو که حاصل غلبه مکتب رفتارگرایی بر علوم سیاسی است، توجه خود را به کشف الگوهای فعالیت‌ها یا فرایندها معطوف می‌سازد. بسیاری از دانشمندان علوم سیاسی اشکال گوناگونی از این الگور را بر اساس مراحل مختلف فرآیند ارائه کرده‌اند. حامیان این الگو بر این اعتقادند که دانشمندان علوم سیاسی باید تمرکز خود را به جای ذات خط‌مشی‌ها به فرآیند خط‌مشی‌گذاری اختصاص دهند. این نظریه کمک می‌کند که به نحوه اتخاذ تصمیمات و خط‌مشی‌ها پی ببریم.

1. Hill, M & Varone

دانشمندان علوم سیاسی معمولاً علاقه‌مند به شرح چگونگی تبدیل شدن یک لایحه به قانون و نحوه موفقیت یک خطمشی در اجرا هستند و از این رو، به تغییر فرآیندها جهت بهبود اجرا می‌پردازند. با این حال، باید توجه داشت که تغییر هر یک از فرآیندهای رسمی و غیررسمی می‌تواند خطمشی را تغییر دهد یا ندهد (حل و وارونه، ۲۰۱۴). یکی دیگر از الگوهای سیاست‌گذاری، الگوی گروهی است. این الگو بر این اساس مبتنی است که تعامل بین گروه‌های مختلف است که یک سیاست یا خطمشی را شکل می‌دهد. در واقع، گروه‌ها پلی بین افراد و دولت هستند و سیاست نوعی تنازع بین گروه‌های مختلف برای نفوذ بر خطمشی‌های حاکم است. نظام سیاسی نیز با استفاده از روش‌هایی چون برقراری قواعد بازی در منازعات، برقراری توافقات و ایجاد توازن بین گروه‌ها، تصویب سیاست‌ها و خطمشی‌های عمومی و در نهایت، اجرای این سیاست‌ها و توافقات، این تعارض را مدیریت می‌کند. طبق این نظریه، خطمشی عمومی در هر مرحله‌ای رسیدن به تعادل در تنازع گروهی است و این تعادل بر اساس نفوذ نسبی هر یک از گروه‌های ذی‌نفع تعیین می‌گردد. نفوذ گروه‌ها نیز به وسیله جمعیت گروه، تمکن مالی، قدرت سازمانی، رهبری، دسترسی به تصمیم‌گیران اصلی و موارد دیگر تعیین می‌شود.

در الگوی عقلانی، هدف از اتخاذ خطمشی‌ها حداکثرسازی سود اجتماعی است؛ بنابراین، دولت‌ها باید خطمشی‌هایی را انتخاب کنند که منافع آن بیشتر از هزینه‌هایش باشد. دورهنمود اصلی این الگو آن است که نخست، باید از انتخاب خطمشی‌هایی که هزینه‌اش بیشتر از منافع است، اجتناب شود و دوم، از بین خطمشی‌های مختلف، تصمیم‌گیرندگان باید آن خطمشی‌ای را انتخاب نمایند که با توجه به هزینه‌هایش، از بیشترین سود برخوردار باشد؛ بنابراین، سیاستی بهترین است که در تفاوت بین ارزش‌هایی که به دست می‌آورد و ارزش‌هایی که قربانی می‌کند، مثبت باشد و از هر بدیل دیگری نیز بهتر باشد. با این حال، ارزش‌ها فقط مادی نیستند و شامل محاسبه همه ارزش‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی می‌شوند. این الگو مبتنی بر چند پیش‌فرض است: اول آنکه، شناخت همه ترجیحات جامعه و تعیین وزن آنها ممکن است؛ دوم آنکه، این الگو بر اساس وجود اطلاعات کامل در مورد خطمشی‌ها، پیامدهای آنها و توان محاسبه هزینه و فایده هر یک قرار دارد و سوم آنکه، شناخت اهداف کامل در سیاست‌گذاری امکان‌پذیر است (مصلی نژاد، ۱۳۹۰).

توماس دای، سیاست‌گذاری عمومی را این‌چنین تعریف می‌کند: «آنچه را دولت‌ها انجام می‌دهند، چرا انجام می‌دهند و آنچه را انجام می‌دهند، چه خاصیتی دارد». پی‌یر مولر

کوتاه‌ترین و موجزترین تعریف را از سیاست‌گذاری عمومی دارد: «سیاست‌گذاری علم دولت در عمل است» (ملک محمدی، ۱۳۹۴: ۱۷). کوکران سیاست‌گذاری عمومی را به فعالیت‌های حکومت و مقاصدی که برانگیزنده این فعالیت‌هاست، تشبیه می‌کند (بیرکلند^۱، ۲۰۱۴).

الگوی مرحله‌ای یا چرخه‌ای از رایج‌ترین الگوها و تعاریف سیاست‌گذاری است. الگوی مذکور برای نخستین بار به‌وسیله چارلز جونز ارائه شد. وی بر این باور بود که در صورت شناخت "چگونه بودن" عملکرد دولت است که می‌توان درباره "چگونه باید بودن" آن به ارائه نظر پرداخت. الگوی جونز فرآیند سیاست‌گذاری را شامل مراحل ذیل می‌داند: ایجاد دستور کار و تعریف مشکل، پیشنهاد راه‌حل‌ها و سیاست‌ها، تصمیم‌گیری، اجرا و ارزیابی. بر این مبنا، الگوی جونز به تحلیل تنظیم دستورکار سیاست‌گذاری، تحلیل تصمیم، تحلیل اجرا و تحلیل ارزیابی یک سیاست متمرکز است. این نظریه، مبنای ما در این تحقیق است؛ بنابراین، پس از بررسی ادبیات نظری، تئوری‌ها، سوابق و... فرایند سیاست‌گذاری عمومی انتظامی به شرح زیر ارائه می‌گردد. لازم به ذکر است که مرحله اول، دوم و سوم این فرایند جزو دستورکار این تحقیق است (وحید، ۱۳۸۳: ۲۶).

مقایسه تطبیقی خط‌مشی‌گذاری عمومی در ایران و کشورهای آمریکا، انگلستان، ژاپن و فرانسه

جدول ۱. مقایسه تطبیقی خط‌مشی‌گذاری در کشورها

					
فرانسه	انگلستان	ژاپن	آمریکا	جمهوری اسلامی ایران	
قوانین خاص قبل از تصویب و همچنین آیین نامه های داخلی مجلسین قبل از اجرا به شورای نگهبان ارسال و قوانین عادی نیز رییس جمهور، نخست وزیر، رییس مجلس شورای ملی و سنا و ۶۰ یا ۶۰ تن از نمایندگان مجلس و یا ۶۰ تن از سناتورها قبل از امضا قوانین می توانند تقاضای ارجاع آنها را به شورای نگهبان بنمایند.	دولت لایحه را به مجالس عوام و اعیان ارسال و بعد از طی مراحل باید هر دو تصویب تا بعدا به امضای ملکه برسد. در صورت عدم تصویب در یکی از مجالس لایحه مردود می شود.	لایحه باید به تصویب هر دو مجلس نمایندگان و مشاوران برسد تا قانون شود. در صورت مخالفت مشاوران دو سوم نمایندگان رای دهد تصویب می شود. وضع قواعد مربوط به آیین دادرسی و امور وکلا و مقررات دادگاهها و اداره امور قضایی بر عهده دیوان عالی می باشد.	سیاستهای کلی کشور توسط رئیس جمهور تعیین، کنگره تصویب و برای اجرا به رئیس جمهور ابلاغ می شود. لایحه ای که به تصویب کنگره برسد برای امضا نزد رییس جمهور ارسال می شود (اختیار وتوی رئیس جمهور)	سیاستهای کلی توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین و بوسیله رهبری به قوا ابلاغ می شود. لایحه توسط دولت به مجلس ارسال و پس از تصویب مجلس و تایید شورای نگهبان به دولت ابلاغ می شود.	نحوه خط مشی گذاری

1. Birkland

الگوی مرحله‌ای تدوین سیاست کلی انتظامی

مرحله اول: شناخت مسئله، جمع‌آوری و بررسی اسناد و مدارک بالادستی، استعلام مسائل و مشکلات قسمت‌های ناجا، جلسات کارشناسی؛

مرحله دوم: طرح مسئله، احصای مسائل و مشکلات، جلسات کارشناسی، نظرخواهی از خبرگان؛

مرحله سوم: تدوین سیاست‌های عمومی، تدوین سیاست‌های کلی اولیه، جلسات کارشناسی، اخذ نظر خبرگان، ارائه سیاست‌های کلی؛

مرحله چهارم: قانونی کردن سیاست‌های عمومی، اعلام سیاست‌های کلی به ستاد کل، اعلام سیاست‌ها به مجمع تشخیص مصلحت نظام، پیگیری تصویب سیاست‌های کلی توسط مقام معظم رهبری؛

مرحله پنجم و ششم: اجرای سیاست عمومی، ارزیابی سیاست‌های عمومی (که محقق به دنبال این دو مرحله نیست).

بنابراین، در این مرحله، وظایف ناجا در دو گروه کلی "اصلی" و "پشتیبانی" دسته‌بندی و بررسی می‌شود. "وظایف اصلی" که هدف از تشکیل نیروی انتظامی است، به‌طور مختصر به قرار زیر است (جزینی، ۱۳۸۷: ۵۱-۵۲):

وظایف خدماتی: نیروی انتظامی بر اساس تقسیم‌کار وظایف در کشور، علاوه بر وظایف خاص ویژه پلیسی خود که در تمام دنیا مطرح است، خدمات متعدد دیگری را در کشور جمهوری اسلامی ایران برعهده دارد که گاهی این‌گونه وظایف، جنبه امور پلیسی و انتظامی نداشته و بر اساس گرایش کاری و تصمیم‌گیری‌های عالی در کشور برعهده نیروی انتظامی قرار داده شده است؛ مثل امور مربوط به گذرنامه، اتباع خارجی، شماره کردن خودرو، صدور گواهینامه رانندگی، معاینه خودرو، صدور عدم سوءپیشینه، امور نظام‌وظیفه، امور مختلف اماکن، امور خدماتی واحدهای انتظامی و غیره.

وظایف انتظامی: نیروی انتظامی به‌عنوان یک واحد انتظامی و پلیسی، مسئول برقراری نظم و امنیت در جامعه است. این وظیفه به‌عنوان مهم‌ترین وظایف، کار و فعالیت آن تلقی می‌شود. نیروی انتظامی در این بعد از وظیفه، دارای وظایف جلوگیری از وقوع جرم، برقراری نظم و اجرای قوانین و مقررات مختلف است که از نظر امور انتظامی و تخصص‌های مختلفی مثل امور پاسگاه‌های انتظامی، پاسگاه‌های راهنمایی و رانندگی، پاسگاه‌های راه‌آهن و هواپیمایی

کشوری، پاسگاه‌های ساحلی، پاسگاه‌های مرزی و سایر واحدهایی که با اقدامات پیشگیرانه خود مانع وقوع جرم شده و نظم و اجرای امور مقررات انتظامی را برعهده دارند، سازمان‌دهی گردیده است.

وظایف امنیتی: نیروی انتظامی جمهوری در چارچوب وظایف خود و در تبعیت از قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران، شورای امنیت ملی، شورای امنیت کشور، وزارت اطلاعات و غیره، در مسیر وظایف امنیتی، سیاسی و اطلاعاتی وظایفی را برعهده دارد.

وظایف نظامی و مرزبانی: با وجود اینکه نیروی انتظامی واحدی انتظامی است، اما بنا به ویژگی کاری خود در مرزها و مبارزه با اشرار و قاچاقچیان، انجام عملیات و اقدامات تاکتیکی در سطوح رده‌های پایین نظامی، وجود آن به عنوان یک واحد مسلح در کنار سایر سازمان‌های نظامی و شرکت در عملیات نظامی در بحران‌ها و دفاع از مرزهای کشور جمهوری اسلامی ایران (مشابه جنگ تحمیلی) پیش‌بینی شده است.

وظایف قضایی: نیروی انتظامی در زمینه کشف جرم، دستگیری مجرم و جلوگیری از فرار مجرم، به عنوان ضابط قوه قضائیه تلقی شده و اجرای وظیفه می‌نماید.

وظایف پشتیبانی: که در نیروی انتظامی عبارتند از وظایفی که هدف از تشکیل نیروی انتظامی، انجام آن وظایف نبوده است ولی به محض اینکه سازمان نیروی انتظامی پا به عرصه حیات خود گذاشت، به منظور کسب توانایی بر انجام وظایف و مسئولیت‌های خود، ضرورتاً باید این وظایف را انجام دهد. این وظایف در نیروی انتظامی به قرار زیر است (جزینی، ۱۳۸۷: ۵۳-۵۴):

وظایف اداری، دفتری و مالی: با توجه به گستردگی وسعت سازمان نیروی انتظامی، امور اداری، دفتری و مالی آن نیز از وسعت ویژه‌ای برخوردار است.

وظایف نیروی انسانی: نیروی انتظامی با توجه به گستردگی نیروی انسانی و تخصص‌های مربوط با امور مرتبط با نیروی انسانی این نیرو از قبیل گزینش و استخدام، آموزش و پرورش، حفظ و نگهداری نیروی انسانی روبه‌رو است.

وظایف لجستیک: لجستیک در نیروهای مسلح و سازمان‌های مشابه در کنار و برابر نیروی انسانی از ویژگی خاصی برخوردار بوده و کارایی، بهره‌وری و اثربخشی نیروی انتظامی و نیل به اهداف آن، تا حد بسیار زیاد به کارکرد صحیح این وظیفه بستگی دارد.

وظایف تحقیقاتی و پژوهشی: تحقیق و پژوهش در کلیه زمینه‌های اصلی و پشتیبانی، به‌عنوان یکی از وظایف نیروی انتظامی (بیست و هفتمین وظیفه) پیش‌بینی گردیده است.

مراحل تحقیق

با عنایت به موارد پیش‌گفته، گام‌های تحقیق به‌قرار زیر است:

- گام اول:** بهره‌برداری از اسناد و مکتوبات؛ شامل ۱. تدابیر امامین انقلاب شکوهمند اسلامی (رهبر کبیر انقلاب اسلامی و مقام معظم رهبری)؛ ۲. نظریه‌ها و تئوری‌های مرتبط؛ ۳. اسناد بالادستی؛ ۴. تحقیقات مشابه؛ ۵. تعیین روش‌شناسی تحقیق؛ ۶. ارائه الگوی تحقیق.
- گام دوم:** اخذ نظر خبرگان؛ شامل ۱. خبرگان داخلی؛ ۲. خبرگان خارجی.
- گام سوم:** احصای ملزومات سیاست‌گذاری؛ شامل ۱. چالش‌ها و مشکلات پایه؛ ۲. تهدیدها و فرصت‌ها.
- گام چهارم:** سیاست‌های کلی انتظامی؛ شامل ۱. تعیین سیاست کلی انتظامی اولیه؛ ۲. اخذ نظر خبرگان و اعمال اصلاحات؛ ۳. ارائه سیاست‌های کلی انتظامی.

روش تحقیق

پژوهش حاضر، از لحاظ هدف، بنیادی - کاربردی است، از حیث روش، پیمایشی است و برحسب رویکرد، آمیخته است. مطالعه حاضر با توصیف وضعیت موجود و با انجام مصاحبه‌های عمیق با کارشناسان خبره در عرصه پیشگیری، مدیریت راهبردی و مدیریت فرهنگی آغاز شد. پس از پیاده‌سازی متن مصاحبه‌ها، تحلیل تم انجام و نگارش تحلیل از همان مرحله اول شروع شد. جامعه آماری تحقیق شامل مدیران ارشد سابق و حال حاضر در حوزه نیروی انتظامی، قوانین، سخنرانی‌ها، نامه‌ها، آرا و نظرات، اوامر و فرمایشات امام خمینی (ره) و امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)، قانون اساسی و اسناد بالادستی مرتبط با نیروی انتظامی و نیز سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است که در ارتباط مستقیم با موضوع تحقیق می‌باشند. با توجه به اینکه در تحقیق حاضر، از چندین جامعه آماری مختلف بهره می‌بریم بنابراین، در روش تعیین حجم نمونه، از شیوه تمام‌شمار استفاده شده است اما در ارتباط با تکمیل پرسش‌نامه و مصاحبه با مدیران، بر اساس ویژگی‌های مندرج در این

جامعه آماری نسبت به تعیین حجم نمونه به شیوه قضاوتی یا هدفمند عمل گردید. گردآوری اطلاعات از طریق اسناد و روش مطالعات میدانی (پرسش نامه‌ای و مصاحبه عمیق) (اخذ نظر صاحب نظران)) انجام شده است و در بررسی مطالعات توصیفی، نسبت به گردآوری اطلاعات از مطالعات اسنادی استفاده شده است؛ به گونه‌ای که پس از گردآوری اطلاعات به روش استقرایی، به طبقه‌بندی و سپس تجزیه و تحلیل آنها پرداخته خواهد شد. در این پژوهش، ابزار جمع‌آوری اطلاعات، مصاحبه نیمه ساختاریافته محقق است و تهیه پیش‌نویس برای نیل به سؤالات مورد نظر به گونه‌ای صورت گرفته است که از روش گروه‌های کانونی و مصاحبه انفرادی با حجم نمونه ۲۰ تا ۳۰ نفر انتخاب شده و با تمام کارشناسان مصاحبه شده و با تشکیل گروه‌های کانونی داده‌ها جمع‌آوری گردید. جمع‌آوری اطلاعات در پژوهش حاضر در دو مرحله انجام گردیده است:

الف. شناسایی چالش‌های رده‌های ناجا: بدین منظور، پرسش نامه‌ای شامل ۸ سؤال تنظیم و در اختیار مسئولان مرتبط، رده‌های ناجا، اساتید دانشگاه، کارشناسان و غیره قرار گرفت و نظرات تخصصی آنها در خصوص مشکلات و چالش‌های وظایف خدماتی، وظایف انتظامی، وظایف امنیتی و اطلاعاتی، وظایف مرزبانی، وظایف قضایی، وظایف پشتیبانی و مشکلات و چالش‌هایی که در حوزه مأموریتی و یا در ارتباط با نهادها، وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها وجود دارد و از طریق احکام، قانون ناجا و قوانین موجود قابل حل و رفع نمی‌باشند، جمع‌آوری شد.

ب. خیره سنجی سیاست‌های کلی احصا شده: بدین منظور، پرسش نامه‌ای حاوی سؤالات باز و بسته تنظیم گردید و سیاست‌های کلی احصا شده مورد نظر سنجی قرار گرفت. در پژوهش حاضر، مهم‌ترین روش‌های گردآوری اطلاعات، استفاده از مصاحبه، مشاهده، بررسی اسناد و مدارک است. در تحقیق حاضر، پس از اینکه مصاحبه‌ها به طور کامل و دقیق پیاده‌سازی شد، برای تحلیل داده‌های آن، از روش کدگذاری موضوعی استفاده شد. داده‌های گردآوری شده شامل انواع مختلفی از داده‌های کیفی نظیر، مطالب اسناد و مدارک، متن مصاحبه‌ها و پاسخ سؤالات باز خبرگان است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

ویژگی‌های جمعیت شناختی

نتایج به دست آمده از آمار توصیفی: از میان ۹۰ نفر مشارکت‌کنندگان در این تحقیق، ۲۱٪ افراد دارای تحصیلات فوق لیسانس، ۷۹٪ دارای تحصیلات دکتری و بالاتر و ۲۱٪ مری، ۴۷٪ استادیار، ۱۳٪ دانشیار، ۱۱٪ استاد و ۸٪ جواب‌گو نبوده‌اند و میزان آشنایی با پژوهش، ۳۸٪ خیلی زیاد، ۴۱٪ زیاد، ۱۸٪ در سطح متوسط و ۳٪ کم و خیلی کم با پژوهش داشته‌اند. سمت شغلی مشارکت‌کنندگان، ۵۸٪ مدیر راهبردی، ۴٪ مدیر عملیاتی، ۳۳٪ مدیر میانی و ۴٪ سمت خود را ذکر نکرده‌اند و از جهت نوع عضویت ۶۴٪ عضو ناجا بوده و ۳۶٪ عضویت خارجی داشته‌اند.

بررسی توصیفی متغیرهای تحقیق

شاخص‌های توصیفی ب متغیرها (سؤالات) در جدول ۲ قابل مشاهده است.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی ب متغیرها (سؤالات)

متغیرهای تحقیق	تعداد	میانگین	میانه	مد	انحراف	
					معیار	شاخص‌های نرمالیتی
					چولگی	کشیدگی
سؤال ۱	۹۰	۴/۴۸	۵	۵	۰/۹۴	-۲/۰۲
سؤال ۲	۹۰	۴/۴۱	۵	۵	۰/۸۵	-۱/۳۶
سؤال ۳	۹۰	۴/۴۱	۵	۵	۰/۹۱	-۱/۶۵
سؤال ۴	۹۰	۴/۳۲	۵	۵	۰/۸۸	-۱/۱۸
سؤال ۵	۹۰	۴/۰۹	۴/۵	۵	۱/۱۱	-۰/۹۹
سؤال ۶	۹۰	۴/۳۷	۵	۵	۰/۹۳	-۱/۴۹
سؤال ۷	۹۰	۴/۱۸	۵	۵	۱/۰۶	-۱/۲۴
سؤال ۸	۹۰	۴/۲۹	۵	۵	۱/۰۲	-۱/۲۶
سؤال ۹	۹۰	۴/۳۱	۵	۵	۰/۹۳	-۱/۱۸

شاخص‌های نرمالیتی		انحراف	مد	میانه	میانگین	تعداد	متغیرهای تحقیق
کشیدگی	چولگی	معیار					
۰/۵۲	-۱/۲۶	۰/۸۸	۵	۵	۴/۳۹	۹۰	سؤال ۱۰
۰/۱۲	-۱/۷۱	۰/۸۴	۵	۵	۴/۴۴	۹۰	سؤال ۱۱
۰/۸۶	-۱/۷۱	۰/۹۲	۵	۵	۴/۴۱	۹۰	سؤال ۱۲
۱/۳۷	-۱/۳۶	۱	۵	۵	۴/۲۶	۹۰	سؤال ۱۳
۱/۰۸	-۱/۴۴	۰/۸۶	۵	۵	۴/۴۴	۹۰	سؤال ۱۴
۰/۴۲	-۱/۱	۰/۷۹	۵	۵	۴/۳۹	۹۰	سؤال ۱۵
۰/۴۷	-۰/۹	۰/۹۲	۵	۴	۴/۱	۹۰	سؤال ۱۶
۱/۰۴	-۱/۱۸	۰/۹۲	۵	۴	۴/۲۳	۹۰	سؤال ۱۷
۰/۵	-۱/۲۲	۰/۸۵	۵	۵	۴/۴	۹۰	سؤال ۱۸
-۰/۴۹	-۰/۸۳	۰/۹۸	۵	۴	۴/۱۶	۹۰	سؤال ۱۹
۰/۸۵	-۱/۳۲	۰/۸۶	۵	۵	۴/۴	۹۰	سؤال ۲۰
۱/۵	-۱/۳۷	۰/۹۸	۵	۵	۴/۲۷	۹۰	سؤال ۲۱
-۰/۱۵	-۰/۹۵	۰/۷۷	۵	۵	۴/۳۹	۹۰	سؤال ۲۲
۰/۳۷	-۱/۰۳	۱/۰۵	۵	۴	۴/۰۹	۹۰	سؤال ۲۳
۱/۰۴	-۱/۲۳	۱/۰۱	۵	۴	۴/۱۴	۹۰	سؤال ۲۴
۰/۷۷	-۱/۲۴	۱/۰۵	۵	۵	۴/۲۲	۹۰	سؤال ۲۵
۱/۶۲	-۱/۳۸	۰/۹	۵	۵	۴/۳۳	۹۰	سؤال ۲۶
۱/۵۷	-۱/۳۷	۰/۹۲	۵	۵	۴/۲۸	۹۰	سؤال ۲۷

منبع: محقق ساخته

توصیف متغیرها از آن جهت دارای اهمیت است که نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش بر اساس داده‌ها و شاخص‌های این متغیرها استخراج می‌گردد. داده‌های تحقیق دارای مقیاس فاصله‌ای

هستند. برای توصیف متغیرهای پژوهش از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی استفاده شده است که در ادامه به آنها پرداخته می‌شود. جدول ۲ وضعیت توصیفی متغیرهای تحقیق را نشان می‌دهد. در این بخش، ۹۰ پرسش‌نامه سالم و قابل تحلیل گردآوری شده است. مقادیر آمار توصیفی و شاخص‌های مرکزی از جمله میانگین، میانه، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی برای هرکدام از مؤلفه‌ها در جدول فوق گزارش شده است. با توجه به مقیاس متغیرهای تحقیق (طیف لیکرت) شاخص‌های مرکزی و پراکندگی برای متغیرهای تحقیق محاسبه شده است. ارائه آمار توصیفی توصیف‌کننده وضعیت هر یک از متغیرهای تحقیق بوده و دید مناسبی در خصوص محدوده مقداری متغیرهای تحقیق ارائه می‌کند. پس از واردکردن داده‌ها پرسش‌نامه به صورت طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت با اختصاص مقادیر ۱ تا ۵ به مقیاس شبه‌فاصله‌ای تبدیل شده است. مقادیر میانه و میانگین متغیرهای الگو هرچقدر بالاتر باشند، نشان‌دهنده آن است که ارزیابی در سطح مطلوب‌تری بوده است و هرچقدر پایین‌تر باشند، نشان از عدم مطلوبیت شاخص ذکر شده می‌باشد. از آنجاکه میزان چولگی و کشیدگی توزیع نرمال برابر با صفر است، چولگی و کشیدگی نزدیک به صفر، نرمال بودن توزیع داده‌ها را بیان می‌کند؛ همچنین، اگر چولگی و کشیدگی متغیری از ۲- کوچک‌تر و از ۲ بزرگ‌تر باشد، آن توزیع متغیر مطلقاً نرمال نخواهد بود. نتایج نشان می‌دهد که متغیرهای تحقیق را می‌توان نرمال در نظر گرفت.

آزمون تی تک‌نمونه‌ای (ارزیابی وضعیت موجود متغیرها و مؤلفه‌های تحقیق)

پس از واردکردن داده‌های پرسش‌نامه، بدین صورت که طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت با اختصاص مقادیر ۱ تا ۵ (۱: بسیار بد، ۲: بد، ۳: متوسط، ۴: خوب و ۵: خیلی خوب) به مقیاس شبه‌فاصله‌ای تبدیل شد، برای این بخش تحقیق، از آزمون میانگین یک جامعه (آزمون t) استفاده گردید. این آزمون برای متغیرهای کمی به کار می‌رود و در مواردی برای تشخیص تأثیر یا عدم تأثیر یک متغیر (ها) در وضعیت موردبررسی استفاده می‌شود؛ به عنوان مثال، جهت بررسی تأثیر یا عدم تأثیر تمام متغیرهای تحقیق روی پدیده‌ای معین، از این آزمون استفاده می‌کنیم؛ به طوری که اگر میانگین هر متغیر از حد معینی بیشتر بود، آن متغیر در پدیده موردنظر مؤثر تلقی می‌شود. برای بررسی وضعیت موجود هرکدام از متغیرهای تحقیق نیز از این آزمون استفاده می‌شود؛ به این صورت که نمرات بالاتر از ۳ به معنای ارزیابی مطلوب شاخص مورد مطالعه و نمرات پایین‌تر از ۳ به معنای عدم مطلوبیت شاخص مورد مطالعه در نظر

گرفته می‌شود؛ از این رو، برای بررسی وضعیت موجود از آزمون فرض آماری میانگین یک جامعه یا به عبارتی، از آزمون t یک‌نمونه‌ای استفاده گردیده است که در واقع، تفاوت بین میانگین نمونه مورد بررسی را با یک مقدار مفروض (۳) مورد آزمون قرار می‌دهد. به همین منظور، برای کلیه فرضیات، فرض H_0 و H_1 را تعریف نموده و سپس با استفاده از آزمون t ، فرضیات را مورد آزمایش قرار داده و تحلیل می‌کنیم. در ادامه، نتایج حاصل از آزمون میانگین یک جامعه در افراد مورد بررسی، نمایش داده می‌شود (جدول ۳): جدول

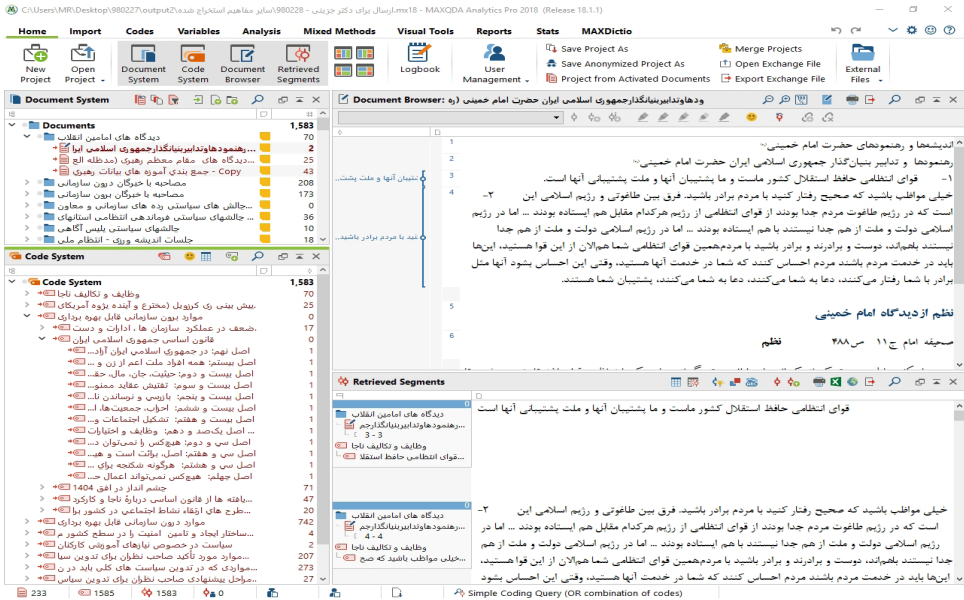
۳. نتایج آزمون تی تک‌نمونه‌ای

شاخص	میانگین	انحراف معیار	آماره تی	Sig	نتیجه ارزیابی
سؤال ۱	۴/۴۷۸	۰/۹۳۹	۱۴/۹۳۲	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲	۴/۴۱۱	۰/۸۴۷	۱۵/۸۱۳	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۳	۴/۴۱۱	۰/۹۱۱	۱۴/۷۰۲	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۴	۴/۳۲۲	۰/۸۸۵	۱۴/۱۷۹	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۵	۴/۰۸۹	۱/۱۰۸	۹/۳۲۲	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۶	۴/۳۶۷	۰/۹۳۰	۱۳/۹۴۸	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۷	۴/۱۷۸	۱/۰۵۶	۱۰/۵۸۶	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۸	۴/۲۸۹	۱/۰۱۹	۱۱/۹۹۵	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۹	۴/۳۱۱	۰/۹۳۲	۱۳/۳۴۷	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۰	۴/۳۸۹	۰/۸۸۳	۱۴/۹۲۲	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۱	۴/۴۴۴	۰/۸۳۶	۱۶/۳۸۹	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۲	۴/۴۱۱	۰/۹۲۳	۱۴/۵۰۷	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۳	۴/۲۵۶	۱/۰۰۱	۱۱/۹۰۳	۰/۰۰۰	مطلوب

شاخص	میانگین	انحراف معیار	آماره تی	Sig	نتیجه ارزیابی
سؤال ۱۴	۴/۴۴۴	۰/۸۶۳	۱۵/۸۸۶	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۵	۴/۳۸۹	۰/۷۸۹	۱۶/۷۰۲	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۶	۴/۱۰۰	۰/۹۲۵	۱۱/۲۸۵	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۷	۴/۲۳۳	۰/۹۲۵	۱۲/۶۵۳	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۸	۴/۴۰۰	۰/۸۴۵	۱۵/۷۱۱	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۱۹	۴/۱۵۶	۰/۹۸۲	۱۱/۱۶۴	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۰	۴/۴۰۰	۰/۸۵۹	۱۵/۴۷۰	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۱	۴/۲۶۷	۰/۹۸۱	۱۲/۲۵۳	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۲	۴/۳۸۹	۰/۷۷۵	۱۷/۰۱۲	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۳	۴/۰۸۹	۱/۰۴۶	۹/۸۸۰	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۴	۴/۱۴۴	۱/۰۱۲	۱۰/۷۳۰	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۵	۴/۲۲۲	۱/۰۴۷	۱۱/۰۷۵	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۶	۴/۳۳۳	۰/۸۹۹	۱۴/۰۶۳	۰/۰۰۰	مطلوب
سؤال ۲۷	۴/۲۷۸	۰/۹۲۴	۱۳/۱۱۳	۰/۰۰۰	مطلوب

منبع: محقق ساخته

اکنون با توجه به نتیجه آزمون تی، در صورتی که مقدار میانگین شاخص مورد مطالعه از مقدار ۳ بزرگتر شده باشد و مقدار سطح معناداری (Sig) کمتر از ۰/۰۵ باشد، می توان گفت که ارزیابی در مورد شاخص مورد مطالعه مثبت و مطلوب است و در صورتی که مقدار میانگین شاخص مورد مطالعه از مقدار ۳ کوچکتر باشد و مقدار سطح معناداری (Sig) کمتر از ۰/۰۵ باشد، می توان گفت که ارزیابی در مورد شاخص مورد مطالعه منفی و نامطلوب است و در صورتی که مقدار سطح معناداری (Sig) بیشتر از ۰/۰۵ باشد، می توان گفت که ارزیابی در مورد شاخص مورد مطالعه متوسط است. نتیجه ارزیابی تمامی مؤلفه ها و شاخص ها در ستون آخر ذکر

شکل ۲. تحلیل کیفی منابع جمع آوری شده به روش نظریه پردازی داده بنیاد یا گراند تئوری (کدگذاری باز، محوری و انتخابی)

با درج مستندات فوق در نرم افزار مکس کیودا، مفاهیم قابل توجه استخراج و کدگذاری شده (کدگذاری باز) و با خوشه بندی و مقوله سازی های متعدد، در مجموع، ۲۷ عنوان سیاست کلی به شرح ذیل احصا گردید:

- ۱- اشراف اطلاعات انتظامی به منظور حضور مقتدرانه، هوشمندانه، به موقع، به جا و به اندازه در تمام عرصه های مأموریتی؛
- ۲- بهره گیری از پایگاه داده یکپارچه و متمرکز جمع آوری داده های مرتبط با مأموریت ناجا از کلیه سازمان های کشور، با هدف کنترل و نظارت مؤثر نامنی های اجتماعی و نظارت دقیق بر بزه کاران و مجرمان سابقه دار برای کشف جرایم؛
- ۳- استفاده از یکپارچه سازی و مکانیزه کردن سامانه های کنترلی به منظور تمرکز اطلاعات کنترلی مرزها و تقویت مداوم، رصد و پایش تصویری مرزها با استفاده از ابزار فنی و فناوری نوین در مبادی ورودی کشور به منظور جلوگیری از اقدامات غیرقانونی؛

۴- بومی سازی علوم و فناوری های انتظامی، توسعه زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری با برنامه ریزی علمی هوشمند، دقیق و هدفمند و روزآمد، متناسب با پیشرفت های جهانی و مأموریت های ناجا در چارچوب نقشه علوم و فناوری های دفاعی امنیتی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران؛

۵- تخصیص، تجهیز و به کارگیری امکانات خودرویی و موتوری، تجهیزات الکترواپتیکی به سیستم های نوی؛

۶- توسعه و تقویت علوم و فناوری های مرتبط با حفظ امنیت سامانه های اطلاعاتی و ارتباطی در فضای تولید و تبادل اطلاعات به منظور مقابله با تخلفات و صیانت از حریم فردی و عمومی در فضای مجازی؛

۷- بهره گیری از تجهیزات و امکانات مدرن و به روز برای پیشگیری و مقابله با قاچاق کالا و ارز، سلاح و مهمات، مشروبات الکلی، اقلام تهاجم فرهنگی و هرگونه کالای قاچاق و ممنوعه؛

۸- تقویت، توسعه، تجهیز امکانات اطلاعاتی و انتظامی برای شناسایی، تعقیب و انهدام شبکه های مواد مخدر و مقابله فراگیر با عوامل اصلی داخلی و بین المللی مرتبط با مواد مخدر، روان گردان و پیش سازه ای آنها؛

۹- بازنگری و به روزرسانی ساختار سازمانی نیروی انتظامی جمهوری اسلام ایران بر اساس مأموریت های محوله برابر معماری ناجای آینده، با رعایت ملاحظات اساسی همانند جمعیت، جرم، جغرافیا و زیست محیطی؛

۱۰- اهتمام برای همراه سازی و مسئول سازی دستگاه های مؤثر و دخیل در انتظام ملی، امنیت عمومی و انضباط اجتماعی به منظور شفاف سازی سهم آنها در تعامل اثربخش با ناجا؛

۱۱- آگاه سازی عمومی و جلب مشارکت هوشمندانه و حداکثری مردمی در توسعه و تثبیت نظم و امنیت، ثبات و آرامش؛

۱۲- استعدادیابی، شایسته سالاری و جانشین پروری، تعلیم و تربیت پلیس در تراز انقلاب اسلامی با تفکر و عمل انقلابی و جهادی، عدالت محوری، ولایت مداری، مسئولیت پذیری و پاسخ گویی، حرفه ای و دانش پایه، پاک دست، منضبط و قانون گرا و مدافع ارزش ها؛

۱۳- توجه به مسائل معنوی، فکری و فرهنگی، اعتقادی، بصیرتی و معیشتی کارکنان، پیشکسوتان و بازنشستگان نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و خانواده آنها، به منظور ترویج فرهنگ جهادی و انقلابی؛

- ۱۴- برخورد حکیمانه و مهربان با مردم و رعایت حقوق شهروندی به منظور تکریم ارباب رجوع در مراکز پلیس؛
- ۱۵- توسعه جامعه محوری پلیس با قابلیت‌های شناختی، ذهنی و فکری، خلاقیت و نوآوری و توانمندی منابع انسانی در راستای به‌کارگیری هم‌زمان فناوری‌های پیچیده و پیشرفته، مهارت‌های فرماندهی و مدیریت صحنه عملیات انتظامی؛
- ۱۶- برون‌سپاری خدمات انتظامی با استفاده از ظرفیت‌های مردمی و بخش خصوصی با رعایت عزت، مصلحت، حکمت؛
- ۱۷- تدوین و بهره‌گیری از برنامه‌های جامع کشوری در راستای کاهش تصادفات و ضایعات جاده‌ای (با همکاری سایر دستگاه‌های ذی‌ربط)؛
- ۱۸- مقابله مؤثر با جرایم و مفاسد اجتماعی و امنیتی از طریق تقویت و هماهنگی دستگاه‌های نظامی، قضایی، امنیتی با ایجاد نهاد پیشگیری و کشف جرم باهدف تأمین امنیت اخلاقی و ایجاد آرامش روانی و اجتماعی در جامعه؛
- ۱۹- ایجاد فضای مناسب، امن و اطمینان‌بخش برای فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران به منظور تأمین امنیت اقتصادی و افزایش خوداتکایی امنیتی کسبه و اصناف؛
- ۲۰- مقابله مداوم با جرایم سایبری و تهدیدات نوپدید به منظور ارتقای امنیت فضای مجازی (سایبری)؛
- ۲۱- رصد مداوم اطلاعاتی اخبار در حوزه‌های امنیتی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و طراحی آمایش سرزمینی جرم؛
- ۲۲- همکاری و هماهنگی با کشورهای دوست و نهادهای انتظامی بین‌المللی به‌ویژه کشورهای همسایه به منظور مشارکت و تعامل دو یا چندجانبه برای مقابله با جرایم و مجرمان بین‌المللی؛
- ۲۳- ایجاد، ساماندهی، تقویت و ارائه سازوکار لازم برای حضور نامحسوس پلیس در نظارت و تأمین امنیت شهری به منظور برخورد قانونی با جرایم سازمان‌یافته
- ۲۴- ایجاد، ساماندهی و تقویت نظام اطلاع‌رسانی عمومی به منظور شناسایی نقاط تعامل اجتماعی با مردم و استقرار نظم و آرامش، امنیت و انسجام اجتماعی و ارتقای اعتماد عمومی؛
- ۲۵- نهادینه‌سازی، قانون‌گرایی، فرهنگ خودکنترلی، وجدان کاری، انضباط اجتماعی، خودباوری، روحیه کار جمعی، ابتکار، درستکاری، قناعت، پرهیز از اسراف، امانت‌داری، صرفه‌جویی، ساده‌زیستی و حفظ بیت‌المال در ناچا و اهتمام به ارتقای کیفیت در خدمات؛

۲۶- حراست از ارزش‌ها و فضایل جامعه در تمام ابعاد، سطوح و مناطق کشور، با ایجاد توسعه، تثبیت و استقرار نظم و امنیت پایدار به‌منظور تأمین آسایش عمومی و فردی در راستای پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران؛

۲۷- توسعه و تنوع‌بخشی به تحقیقات کاربردی انتظامی، حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور بر اساس آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری لازم برای تعیین راهبرد عینی و قابل اجرا در راستای تحقق وظایف پلیس.

به‌منظور خیره‌سنجی سیاست‌ها پرسش‌نامه‌ای با ۲۷ سؤال بسته‌مبندی بر طیف لیکرت با امکان تشریح نظرات تخصصی مخاطب در هر سؤال و انتهای پرسش‌نامه (سؤال باز) تنظیم و در اختیار ۱۰ نفر از خبرگان به‌منظور روایی و پایایی سنجی قرار گرفت و نظرات تخصصی اخذ گردید. با اعمال اصلاحات پیشنهادی، پرسش‌نامه نهایی تنظیم و در اختیار ۱۰۰ نفر از خبرگان قرار گرفت و در نهایت نیز ۹۰ نظریه تخصصی جمع‌آوری گردید و به‌صورت تمام‌شمار توسط نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت با حداقل امتیاز هر سؤال ۱ و حداکثر ۵ (طبق طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای). اگر میانگین بیشتر از $3 \leq \frac{(5+1)}{2}$ نشان‌دهنده تأیید گزینه توسط خبرگان است که چون همه مقادیر بیشتر است، تأیید می‌شوند ولی این به‌منزله تأیید نهایی نیست؛ زیرا در پرسشنامه تعدادی سؤالات باز نیز آمده بود که از خبرگان درخواست می‌نمود تا نظرات تخصصی خود را نیز درج نمایند. با لحاظ نمودن موارد فوق و اصلاح نهایی سیاست‌های احصایی، می‌توان سیاست‌های نهایی را استخراج نمود.

جدول ۴. نظرات خبرگان

میانگین	کاملاً مخالفم		مخالفم		نظری ندارم		موافقم		کاملاً موافقم		تعداد پرسش‌نامه	سؤالات پرسش‌نامه
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۴۸.۴	٪۲	۲	٪۳	۳	٪۸	۷	٪۱۸	۱۶	٪۶۹	۶۲	۹۰	سؤال ۱
۴۱.۴	٪۰	۰	٪۴	۴	٪۱۰	۹	٪۲۶	۲۳	٪۶۰	۵۴	۹۰	سؤال ۲
۴۱.۴	٪۱	۱	٪۴	۴	٪۹	۸	٪۲۳	۲۱	٪۶۲	۵۶	۹۰	سؤال ۳

۳۲.۴	%۰	۰	%۶	۵	%۱۱	۱۰	%۲۹	۲۶	%۵۴	۴۹	۹۰	سؤال ۴
۰۹.۴	%۲	۲	%۹	۸	%۱۷	۱۵	%۲۲	۲۰	%۵۰	۴۵	۹۰	سؤال ۵
۳۷.۴	%۱	۱	%۴	۴	%۱۱	۱۰	%۲۳	۲۱	%۶۰	۵۴	۹۰	سؤال ۶
۱۸.۴	%۲	۲	%۸	۷	%۱۱	۱۰	%۲۸	۲۵	%۵۱	۴۶	۹۰	سؤال ۷
۲۹.۴	%۱	۱	%۷	۶	%۱۴	۱۳	%۱۸	۱۶	%۶۰	۵۴	۹۰	سؤال ۸
۳۱.۴	%۰	۰	%۷	۶	%۱۲	۱۱	%۲۴	۲۲	%۵۷	۵۱	۹۰	سؤال ۹
۳۹.۴	%۰	۰	%۴	۴	%۱۳	۱۲	%۲۱	۱۹	%۶۱	۵۵	۹۰	سؤال ۱۰
۴۴.۴	%۱	۱	%۲	۲	%۹	۸	%۲۷	۲۴	%۶۱	۵۵	۹۰	سؤال ۱۱
۴۱.۴	%۲	۲	%۱	۱	%۱۳	۱۲	%۲۰	۱۸	%۶۳	۵۷	۹۰	سؤال ۱۲
۲۶.۴	%۲	۲	%۴	۴	%۱۳	۱۲	%۲۶	۲۳	%۵۴	۴۹	۹۰	سؤال ۱۳
۴۴.۴	%۰	۰	%۴	۴	%۱۱	۱۰	%۲۰	۱۸	%۶۴	۵۸	۹۰	سؤال ۱۴
۳۹.۴	%۰	۰	%۲	۲	%۱۲	۱۱	%۳۰	۲۷	%۵۶	۵۰	۹۰	سؤال ۱۵
۱۰.۴	%۱	۱	%۴	۴	%۱۸	۱۶	%۳۷	۳۳	%۴۰	۳۶	۹۰	سؤال ۱۶
۲۳.۴	%۱	۱	%۴	۴	%۱۳	۱۲	%۳۲	۲۹	%۴۹	۴۴	۹۰	سؤال ۱۷
۴۰.۴	%۰	۰	%۳	۳	%۱۳	۱۲	%۲۳	۲۱	%۶۰	۵۴	۹۰	سؤال ۱۸
۱۶.۴	%۰	۰	%۸	۷	%۱۸	۱۶	%۲۶	۲۳	%۴۹	۴۴	۹۰	سؤال ۱۹
۴۰.۴	%۰	۰	%۴	۴	%۱۱	۱۰	%۲۴	۲۲	%۶۰	۵۴	۹۰	سؤال ۲۰
۲۷.۴	%۲	۲	%۳	۳	%۱۴	۱۳	%۲۶	۲۳	%۵۴	۴۹	۹۰	سؤال ۲۱
۳۹.۴	%۰	۰	%۱	۱	%۱۴	۱۳	%۲۹	۲۶	%۵۶	۵۰	۹۰	سؤال ۲۲
۰۹.۴	%۲	۲	%۷	۶	%۱۷	۱۵	%۲۹	۲۶	%۴۶	۴۱	۹۰	سؤال ۲۳
۱۴.۴	%۲	۲	%۷	۶	%۱۱	۱۰	%۳۴	۳۱	%۴۶	۴۱	۹۰	سؤال ۲۴
۲۲.۴	%۲	۲	%۶	۵	%۱۶	۱۴	%۲۱	۱۹	%۵۶	۵۰	۹۰	سؤال ۲۵
۳۳.۴	%۱	۱	%۳	۳	%۱۲	۱۱	%۲۸	۲۵	%۵۶	۵۰	۹۰	سؤال ۲۶
۲۸.۴	%۱	۱	%۶	۵	%۹	۸	%۳۳	۳۰	%۵۱	۴۶	۹۰	سؤال ۲۷

منبع: محقق ساخته

پس از آنکه محقق داده‌ها را گردآوری، استخراج و طبقه‌بندی نمود و جداول توزیع فراوانی و نسبت‌های توزیع را تهیه کرد، باید مرحله جدیدی از فرآیند تحقیق که به مرحله تجزیه و تحلیل داده‌ها معروف است، آغاز شود. این مرحله در تحقیق اهمیت زیادی دارد؛ زیرا نشان‌دهنده تلاش‌ها و زحمات فراوان گذشته می‌باشد. در مرحله تجزیه و تحلیل، نکته مهم این است که محقق باید اطلاعات و داده‌ها را در مسیر هدف تحقیق، پاسخ‌گویی به سؤال یا سؤالات تحقیق و نیز ارزیابی فرضیه‌های خود جهت داده و مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. محتوای فصل چهارم تحقیق، تجزیه و تحلیل و جمع‌بندی داده‌های به دست آمده از پرسش‌نامه‌ها می‌باشد؛ به همین منظور، برای بالا بردن میزان دقت و کاهش میزان اشتباهاتی که ممکن است در محاسبات دستی بروز نماید، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS استفاده گردید که از قابلیت‌های بالایی در تجزیه و تحلیل داده‌ها برخوردار می‌باشند. برای آمار توصیفی، داده‌های آماری مربوط به نحوه توزیع پاسخ‌دهندگان به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و سایر ویژگی‌های مورد نظر در پرسش‌نامه، آورده می‌شود. در این بخش، همچنین، از جداول توزیع فراوانی و نمودارهای آماری برای توصیف استفاده شده است. در بخش آمار استنباطی، ابتدا به منظور شناسایی و دسته‌بندی عوامل اصلی، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد و سپس برای ارزیابی وضعیت موجود عوامل اصلی و شاخص‌های پرسش‌نامه، از آزمون تی یک نمونه‌ای استفاده گردید. برای تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های تحقیق از SPSS نسخه ۲۴ استفاده شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده با روش نظریه‌پردازی داده‌بنیاد (گراند تئوری به روش‌شناسی تحقیق تشریح گردیده است) انجام شد و در این راستا، کلیه مستندات در نرم‌افزار MaxQDA 2018 درج و با استخراج و کدگذاری مفاهیم قابل توجه (کدگذاری باز) و خوشه‌بندی و مقوله‌سازی کدها در چندین مرحله، مقوله‌های قابل توجه احصا گردید که در سه محور کلان مشکلات و چالش‌ها، موضوعات راهبردی، و شرایط محیطی (نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید)، قابل دسته‌بندی است (کدگذاری محوری). در نهایت نیز با تلفیق کلیه یافته‌ها (کدگذاری انتخابی)، ۲۷ سیاست کلی احصا گردید و با پرسش‌نامه خبره‌سنجی مورد نظر سنجی خبرگان قرار گرفت.

نتایج به دست آمده از آمار استنباطی

با توجه به اینکه ۹۰ پرسش نامه سالم و قابل تحلیل گردآوری شد، مقادیر آمار توصیفی و شاخص های مرکزی از جمله میانگین، میانه، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی برای هر کدام از مؤلفه ها در جدول ۲ گزارش شده است. با توجه به مقیاس متغیرهای تحقیق (طیف لیکرت) شاخص های مرکزی و پراکندگی برای متغیرهای تحقیق محاسبه شده است. ارائه آمار توصیفی توصیف کننده وضعیت هر یک از متغیرها تحقیق بوده و دید مناسبی در خصوص محدوده مقداری متغیرهای تحقیق ارائه می کند. پس از وارد کردن داده های پرسش نامه بدین صورت که طیف پنج گزینه ای لیکرت با اختصاص مقادیر ۱ تا ۵ به مقیاس شبه فاصله ای تبدیل شده است، هر چقدر مقادیر میانه و میانگین متغیرهای الگو، بالاتر باشند، نشان دهنده آن است که ارزیابی در سطح مطلوب تری بوده است و هر چقدر پایین تر باشند، نشان از عدم مطلوبیت شاخص ذکر شده است. از آنجاکه میزان چولگی و کشیدگی توزیع نرمال برابر با صفر است، چولگی و کشیدگی نزدیک به صفر، نرمال بودن توزیع داده ها را بیان می کند؛ همچنین، اگر چولگی و کشیدگی متغیری از ۲- کوچک تر و از ۲ بزرگ تر باشد، آن توزیع متغیر مطلقاً نرمال نخواهد بود. نتایج نشان می دهد که متغیرهای تحقیق را می توان نرمال در نظر گرفت.

پس از وارد کردن داده های پرسش نامه بدین صورت که طیف پنج گزینه ای لیکرت را با اختصاص مقادیر ۱ تا ۵ به مقیاس شبه فاصله ای تبدیل کردیم، برای این بخش تحقیق، از آزمون میانگین یک جامعه (آزمون t) استفاده کردیم؛ از این رو، برای بررسی وضعیت موجود از آزمون فرض آماری میانگین یک جامعه یا به عبارتی از آزمون t یک نمونه ای استفاده گردید که در واقع، تفاوت بین میانگین نمونه مورد بررسی را با یک مقدار مفروض (۳) مورد آزمون قرار می دهد. به همین منظور، برای کلیه فرضیات فرض H_0 و H_1 را تعریف نموده و سپس با استفاده از آزمون t ، فرضیات را مورد آزمایش قرار داده و تحلیل و در ادامه، نتایج حاصل از آزمون میانگین یک جامعه در افراد مورد بررسی، مورد بحث قرار می گیرد.

اکنون با توجه به نتیجه آزمون تی، در صورتی که مقدار میانگین شاخص مورد مطالعه از مقدار ۳ بزرگ تر باشد و مقدار سطح معناداری (Sig) کمتر از ۰/۰۵ شده باشد، می توان گفت که ارزیابی در مورد شاخص مورد مطالعه مثبت و مطلوب است و در صورتی که مقدار میانگین شاخص مورد مطالعه از مقدار ۳ کوچک تر باشد و مقدار سطح معناداری (Sig) کمتر از ۰/۰۵ باشد، می توان گفت که ارزیابی در مورد شاخص مورد مطالعه منفی و نامطلوب است و در صورتی که

مقدار سطح معناداری (Sig) بیشتر از ۰/۰۵ باشد، می‌توان گفت که ارزیابی در مورد شاخص مورد مطالعه متوسط شده است. در نتیجه ارزیابی، با توجه به مقادیر میانگین و شاخص تی می‌توان گفت تمامی شاخص‌ها دارای ارزیابی مطلوب و مثبت بوده‌اند.

با جمع‌بندی نتایج می‌توان گفت که خبرگان سیاست‌های فوق را به‌طور کلان پذیرفتند ولی نظرات و پیشنهادهایی را برای اصلاح، تلفیق عناوین و غیره در هر یک از سیاست‌های ۲۷ گانه عنوان نمودند که ضمن تحلیل و پالایش در نتیجه‌گیری نهایی باید مورد توجه قرار گیرد. به‌منظور احصای سیاست‌های کلی، ضمن مطالعه رهنمودهای امام خمینی (ره) و دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و سایر اسناد بالادستی، مصاحبه‌های گسترده‌ای با خبرگان درون‌سازمانی و برون‌سازمانی صورت گرفت و علاوه بر آن، جلسات اندیشه‌ورزی متعددی نیز تشکیل شد و موضوع پژوهش مورد بررسی قرار گرفت و چالش‌های سیاستی رده‌های سازمانی، معاونت‌ها و فرماندهی انتظامی استان‌های کشور و اسناد راهبردی رده‌های ناجا به‌صورت حضوری و مکتوب اخذ شد و با تحلیل نظرات تخصصی خبرگان، ضرورت ایجاد نمود که برخی از سیاست‌های احصاشده اولیه، اصلاح یا تلفیق گردیدند و در نهایت نیز ۱۵ سیاست کلی امور انتظامی کشور به شرح زیر استخراج گردید:

۱- اشراف اطلاعاتی با در اختیار گرفتن و یکپارچه نمودن پایگاه داده کلیه سازمان‌ها، به‌منظور پیشگیری از جرم؛

۲- توسعه سامانه‌های مراقبت و شناسایی محیطی مبتنی بر رصد و پایش تصویری مستمر برای یکپارچه‌سازی سامانه‌های جامع امنیتی - انتظامی در راستای ارتقای سرعت، دقت و صحت مأموریت؛

۳- تقویت حرفه‌گرایی با توسعه برنامه‌ریزی علمی، هدفمند، هوشمند و دقیق آموزش‌های تخصصی در راستای بهره‌گیری از فن‌آوری و تجهیزات پیشرفته انتظامی؛

۴- تحکیم و ارتقای امنیت پایدار و فراگیر از طریق رصد و پایش مداوم تهاجمات و نشانگاه‌های سایبری به‌منظور پیشگیری و مقابله با جرایم سایبری و آسیب‌های اجتماعی در فضای مجازی؛

۵- ارتقای مسئولیت‌پذیری و ایفای نقش دستگاه‌های دخیل و مؤثر در توسعه نظم، انضباط و امنیت عمومی توسط قوای سه‌گانه و ستاد کل نیروهای مسلح، در راستای نهادینه نمودن و فرهنگ‌سازی رفتاری‌های اجتماعی؛

- ۶- ایجاد، ساماندهی و تقویت نظام اطلاع‌رسانی عمومی برای استقرار نظم، آرامش، امنیت و انسجام اجتماعی؛
- ۷- رعایت حقوق شهروندی در اجرای قانون برای ارتقای اعتماد و قانون‌پذیری، به‌منظور تقویت انضباط اجتماعی، پیشگیری از زمینه‌ها و بسترهای جرم‌آفرین؛
- ۸- گسترش مشاوره و مددکاری اجتماعی با هدف تقویت نقش حمایتی در جامعه، کاهش حجم پرونده‌های ارجاعی به مراجع قضایی؛
- ۹- توسعه امکانات و تجهیزات انتظامی به‌منظور مقابله فراگیر با مجرمان داخلی و بین‌المللی و شناسایی از طریق تعقیب و انهدام شبکه‌های قاچاق کالا و ارز، مواد مخدر، روان‌گردان و پیش‌سازها، سلاح و مهمات، مشروبات الکلی و هرگونه کالای ممنوعه، با همکاری سازمان‌های مسئول؛
- ۱۰- توسعه و تقویت همکاری‌های انتظامی در سطح بین‌الملل و استفاده بهینه از اینترپل برای پیشگیری و مقابله با جرایم و مجرمان بین‌المللی؛
- ۱۱- بسترسازی و ایجاد سازوکارهای مناسب برای برون‌سپاری برخی امور انتظامی (با رعایت ملاحظات حفاظتی) به‌منظور تقویت اعتماد و جلب مشارکت‌های مردمی و سایر بخش‌های کشور در تأمین نیازهای انتظامی؛
- ۱۲- به‌روزرسانی مستمر ساختار، استعداد، منابع مادی و انسانی ناجا متناسب با تغییرات محیطی، جمعیتی و جغرافیای جرم؛
- ۱۳- بهره‌گیری از سرمایه‌های انسانی آگاه، فعال، مسئولیت‌پذیر، ایثارگر، مؤمن، انعطاف‌پذیر و ماهر متناسب با پیچیدگی و تنوع مأموریتی، بر رعایت شایسته‌سالاری و جان‌نشین‌پروری و توجه ویژه به ارتقای منزلت مادی و معنوی کارکنان و بازنشستگان به‌منظور بهره‌گیری از تجارب آنها؛
- ۱۴- رفتار حکیمانه، مهربان با مردم، با اقتدار، قانون‌گرایی، درستکاری، باروحيه، نگاه انقلابی و عمل‌جهادی به ارتقای کیفیت در اجرای مأموریت؛
- ۱۵- توسعه مطالعات و پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای انتظامی بر اساس آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری.

پیشنهادها

گذر زمان، همواره تغییراتی را در پی دارد؛ بنابراین، ورود مفاهیم جدید در امور انتظامی کشور، می‌تواند لزوم بازنگری و اصلاح موردی سیاست‌ها را ایجاب نماید. پس از تصویب نهایی، مرحله پنجم تدوین سیاست‌ها که ابلاغ و اجرای سیاست عمومی است، با ابلاغ سیاست‌ها به ناجا و اعلام سیاست‌ها به مبادی ذی‌ربط پیگیری شود. مرحله ششم تدوین سیاست‌ها که ارزیابی سیاست‌های عمومی است با نظرسنجی، تجزیه و تحلیل خرد و کلان، تعیین نقاط قوت و ضعف، تعیین فرصت‌ها و تهدیدها و بهینه‌سازی دنبال گردد.

منابع فارسی

- ، بیانات مقام معظم رهبری، قابل دسترسی در: Khamenei.ir
- اسماعیلی، محسن؛ منصوریان، مصطفی (۱۳۹۱)، "درآمدی بر نقش مجلس شورای اسلامی در حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام"، فصلنامه بررسی‌های حقوق عمومی، سال اول، شماره ۲
- الوانی، سید مهدی (۱۳۸۰)، تحلیل عوامل موثر بر شکل‌گیری خط‌مشی‌های عمومی در جمهوری اسلامی ایران و ارائه الگوی بهینه، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی
- جزینی، علیرضا (۱۳۸۷)، سازمان وظایف یگان‌های انتظامی، تهران، معاونت آموزش نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
- جلیلی قاسم آقا، امید (۱۳۹۷)، "سیاست‌گذاری: مفاهیم، الگوها و فرایندها"، رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، شماره ۴، صص ۱۱۴-۱۰۶
- دفت، ریچارد ال (۱۳۸۰)، تئوری و طراحی سازمان، ترجمه علی پارسائیان و محمد اعرابی، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی
- رامش، ام؛ هاوالت، مایکل (۱۳۹۴)، مطالعه خط‌مشی عمومی: چرخه‌های خط‌مشی و زیر نظام‌های خط‌مشی، ترجمه عباس منوریان و ابراهیم گلشن، تهران، کتاب مهربان
- رضوی نژاد، سیدامین؛ ملک محمدی، حمیدرضا (۱۳۹۷)، "درآمدی تحلیلی بر مسئله شناسی در سیاست‌گذاری امنیتی، مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی"، مطالعات راهبردی جهانی شدن، سال هشتم، شماره ۲۷، صص ۲۷۹-۲۹۶.
- رنگریز، حسن؛ خیراندیش، مهدی؛ لطیفی جلیسه، سلیمه (۱۳۹۷)، "بررسی موانع اجرای خط‌مشی‌های عمومی در سازمان‌های دولتی با استفاده از روش فراترکیب"، دانشگاه تهران، سال چهارم، شماره ۱، صص ۱۲۳-۱۳۸.
- عبدالحسین زاده، محمد؛ ثنایی، مهدی؛ ذوالفقارزاده، محمد مهدی (۱۳۹۶)، "مفهوم‌شناسی سیاست‌گذاری داده‌باز حاکمیتی و تبیین مزایا و فواید آن در عرصه‌های مختلف سیاست‌گذاری"، فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، سال هفتم، شماره ۲۲، صص ۷۴-۵۵
- مصلی نژاد، عباس (۱۳۹۰)، «بررسی تحلیلی و کارکردی الگوها و فرایندهای سیاست‌گذاری اقتصادی»، فصلنامه سیاست، جلد ۴۱، شماره ۲، صص ۳۲۹-۳۴۸